

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Jože Tanko)

Ljubljana, 19. maj 2016

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
dr. Milan Brglez, predsednik

Zadeva: ZAHTEVA ZA SKLIC IZREDNE SEJE DRŽAVNEGA ZBORA REPUBLIKE SLOVENIJE

Spoštovani,

na podlagi 85. člena Ustave Republike Slovenije ter prvega odstavka 58. člena Poslovnika Državnega zbora RS skupina podpisanih poslank in poslancev zahteva sklic izredne seje Državnega zbora Republike Slovenije z naslednjo točko dnevnega reda:

- 1. Predlog priporočila v zvezi s problematiko razmerja med plačanimi davki in prispevki ter javnimi dobrinami, ki jih država za te plačane davke in prispevke nudi.**

I. Obrazložitev

V Sloveniji se že nekaj časa soočamo s številnimi mnenji o tem, koliko davkov plačujemo državi in kaj oziroma koliko od plačanih davkov država v obliki nudenja javnih dobrin vrne svojim državljanom in podjetjem. Kot javno dobrino mislimo na blago in storitve, za katerih proizvodnjo skrbi država. Okviren pregled tega nam prikazuje konsolidirana bilanca državnega proračuna, proračunov občin, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Pri tem je potrebno poudariti, da gre za tabelo, ki prikazuje zgolj to, koliko in iz katerih virov so bila zbrana sredstva, koliko in za kakšne namene so bila sredstva porabljena, ne prikazuje pa učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti pri zbiranju in porabi javnih sredstev.

Tabela 1: Konsolidirana bilanca države za leto 2015 - PRIHODKI

I.	SKUPAJ PRIHODKI	15.714.113.204*
	DAVČNI PRIHODKI	13.746.156.617
	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	2.584.640.358
	Dohodnina	1.986.265.427
	Davek od dohodkov pravnih oseb	594.764.460
	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	5.473.949.402
	Prispevki zaposlenih	2.892.912.704
	Prispevki delodajalcev	2.125.125.044
	Prispevki samozaposlenih	298.853.047
	Ostali prispevki za socialno varnost	157.058.607
	DAVKI NA PREMOŽENJE	237.197.195
	Davki na nepremičnine	197.315.028
	Davki na promet nepremičnin in na finančno premoženje	31.328.998
	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	5.347.270.982
	Davek na dodano vrednost	3.228.708.179
	Drugi davki na blago in storitve	125.235.443
	Trošarine (akcize)	1.515.308.088
	Davki na posebne storitve	208.943.344
	Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu	145.228.291
	Drugi davki na uporabo blaga in storitev	92.003.763
	Davki od prometa motornih vozil	31.843.876
	NEDAVČNI PRIHODKI	956.924.563
	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	519.143.820
	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	222.995.783
	Prihodki od obresti	17.744.296
	Prihodki od premoženja	278.403.741
	TAKSE IN PRISTOJBINE	68.992.591
	Sodne takse	36.992.780
	Upravne takse in pristojbine	31.999.812
	GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	79.277.248
	Globe in druge denarne kazni	79.277.248
	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	263.021.583
	KAPITALSKI PRIHODKI	95.934.233
	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	44.211.940
	PRIHODKI OD PRODAJE ZEMLJIŠČ IN NEOPREDMETENIH SREDSTEV	51.708.071
	TRANSFERNI PRIHODKI	20.445.934
	PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN IZ DRUGIH DRŽAV	882.458.160

Vir: spletne strani Ministrstva za finance

* podatki so predhodni

Leta 2015 je znašal bruto domači proizvod (BDP) 38,543 milijarde evrov. Odhodki javnega sektorja so znašali 16,957 milijarde evrov, kar je slabih 44 % BDP, proračunski primanjkljaj pa je znašal 1,243 milijarde evrov, kar je 3,2 % BDP. Koliko smo državljani dejansko obremenjeni z davki in prispevki se lepo vidi tudi iz strukture cen osnovnih življenjskih dobrin, kot sta električna energija in naftni derivati. Davčna obremenitev se pri dobrinah, ki niso življenjsko nujne, še poveča, kot na primer pri tobačnih izdelkih in pivu.

Tabela 2: Struktura cene električne energije gospodinjskih odjemalcev po statističnih skupinah

GOSPODINJSKI ODJEMALCI	2014 (EUR/MWh)					
	Energija	Uporaba omrežja	Dajatve	Trošarina	DDV	Skupaj
do 1.000 kWh	62	91	42	3	43	243
1.000 < kWh < 2.500	60	69	25	3	35	194
2.500 < kWh < 5.000	58	56	15	3	29	162
5.000 < kWh < 15.000	57	48	9	3	26	144
>= 15.000 kWh	56	42	5	3	23	130
Povprečni gospodinjski odjem	58	55	14	3	28	160

Oznake:

Energija – cena dobave energije, strošek dobavitelja

Uporaba omrežja – omrežnina za prenosno, distribucijsko omrežje in sistemske storitve

Dajatve – dodatka k omrežnini, prispevek OVE in SPTE, prispevek URE

Skupaj – končna maloprodajna cena

Vir podatkov: MZIP, Direktorat za energijo, 2015

Tabela 3: Struktura cene naftnih derivatov v Sloveniji v €/liter v obdobju od 1. 3. do 14. 3. 2016

Vrsta derivata	Prodajna cena brez dajatev	Taksa CO ₂	Dodatek za zagotavljanje prihrankov energije	Trošarina	Prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji el. energije	DDV (22%)	Drobnoprodajna cena v €/liter
Neosvinčen motorni bencin 95-oktanski	0,34610	0,04147	0,007	0,50780	0,00911	0,20052	1,112
Neosvinčen motorni bencin 98-oktanski	0,38954	0,04147	0,007	0,50780	0,00911	0,21008	1,165
Dizelsko gorivo	0,33279	0,04493	0,006	0,42605	0,00990	0,18033	1,000
Kurilno olje EL	0,30193	0,04493	0,030	0,15750	0,00990	0,11974	0,664

vir: ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Zelo zanimiva je primerjava z drugimi državami, predvsem sosednjimi. Iz spodnje tabele izhaja, da imajo od sosednjih držav višje davke in s tem višjo ceno naftnih derivatov le v Italiji, medtem ko imajo v Avstriji, na Hrvaškem in Madžarski nižje davke in s tem nižjo maloprodajno ceno naftnih derivatov. V tabeli VAT pomeni DDV, excise duties pa trošarine.

Tabela 4: Struktura cene naftnih derivatov v EU državah za neosvinčeni 95- oktanski bencin in dizel

Country	Unleaded (Superbleifrei, Euro sans plomb, Euro95)				Diesel (Gazole, Gasóleo)			
	Excluding taxes	Excise duties	VAT	Retail price	Excluding taxes	Excise duties	VAT	Retail price
Austria	€ 0.316	€ 0.482	€ 0.160	€ 0.957	€ 0.272	€ 0.425	€ 0.139	€ 0.836
Belgium	€ 0.412	€ 0.615	€ 0.216	€ 1.243	€ 0.459	€ 0.444	€ 0.190	€ 1.093
Bulgaria	€ 0.404	€ 0.363	€ 0.153	€ 0.920	€ 0.407	€ 0.330	€ 0.147	€ 0.884
Croatia	€ 0.352	€ 0.505	€ 0.214	€ 1.071	€ 0.388	€ 0.400	€ 0.197	€ 0.985
Cyprus	€ 0.406	€ 0.479	€ 0.168	€ 1.053	€ 0.418	€ 0.450	€ 0.165	€ 1.033
Czech Republic	€ 0.340	€ 0.467	€ 0.170	€ 0.977	€ 0.370	€ 0.398	€ 0.161	€ 0.929
Denmark	€ 0.495	€ 0.608	€ 0.276	€ 1.379	€ 0.517	€ 0.414	€ 0.233	€ 1.164
Estonia	€ 0.365	€ 0.423	€ 0.158	€ 0.945	€ 0.390	€ 0.393	€ 0.157	€ 0.939
Finland	€ 0.350	€ 0.681	€ 0.248	€ 1.279	€ 0.381	€ 0.506	€ 0.213	€ 1.100
France	€ 0.389	€ 0.624	€ 0.203	€ 1.216	€ 0.385	€ 0.468	€ 0.171	€ 1.023
Germany	€ 0.322	€ 0.670	€ 0.188	€ 1.180	€ 0.329	€ 0.486	€ 0.155	€ 0.970
Greece	€ 0.318	€ 0.670	€ 0.227	€ 1.215	€ 0.431	€ 0.330	€ 0.175	€ 0.936
Hungary	€ 0.363	€ 0.397	€ 0.205	€ 0.965	€ 0.394	€ 0.366	€ 0.205	€ 0.965
Ireland	€ 0.376	€ 0.588	€ 0.222	€ 1.186	€ 0.366	€ 0.479	€ 0.194	€ 1.039
Italy	€ 0.404	€ 0.728	€ 0.249	€ 1.381	€ 0.363	€ 0.617	€ 0.215	€ 1.195
Latvia	€ 0.395	€ 0.411	€ 0.169	€ 0.975	€ 0.381	€ 0.333	€ 0.150	€ 0.864
Lithuania	€ 0.343	€ 0.434	€ 0.163	€ 0.940	€ 0.298	€ 0.330	€ 0.132	€ 0.760
Luxembourg	€ 0.398	€ 0.465	€ 0.147	€ 1.010	€ 0.401	€ 0.338	€ 0.126	€ 0.865
Malta	€ 0.600	€ 0.519	€ 0.201	€ 1.320	€ 0.592	€ 0.442	€ 0.186	€ 1.220
Netherlands	€ 0.405	€ 0.766	€ 0.246	€ 1.417	€ 0.430	€ 0.482	€ 0.192	€ 1.104
Poland	€ 0.205	€ 0.487	€ 0.159	€ 0.851	€ 0.292	€ 0.349	€ 0.148	€ 0.789
Portugal	€ 0.337	€ 0.618	€ 0.220	€ 1.175	€ 0.460	€ 0.402	€ 0.198	€ 1.060
Romania	€ 0.369	€ 0.462	€ 0.166	€ 0.997	€ 0.382	€ 0.430	€ 0.162	€ 0.974
Slovakia	€ 0.294	€ 0.551	€ 0.169	€ 1.014	€ 0.397	€ 0.386	€ 0.157	€ 0.940
Slovenia	€ 0.383	€ 0.528	€ 0.201	€ 1.112	€ 0.089	€ 0.455	€ 0.120	€ 0.664
Spain	€ 0.451	€ 0.425	€ 0.184	€ 1.060	€ 0.419	€ 0.331	€ 0.158	€ 0.908
Sweden	€ 0.309	€ 0.643	€ 0.238	€ 1.190	€ 0.426	€ 0.555	€ 0.245	€ 1.226
United Kingdom	€ 0.414	€ 0.674	€ 0.218	€ 1.305	€ 0.409	€ 0.674	€ 0.217	€ 1.300
EU AVERAGE	€ 0.376	€ 0.546	€ 0.198	€ 1.122	€ 0.387	€ 0.429	€ 0.175	€ 0.993

Vir: Spletne strani portala Domovina

Tabela 5: Struktura cene škatlice cigaret in pollitrske steklenice piva v €

Izdelek	Trošarina	DDV	stroški proizvodnje, distribucije, marketinga, marže...	drobnoprodajna cena
škatlica cigaret	2.26	0.7	0,94	3.9
steklenica piva	0.3	0.2	0,62	1.12

Vir: Lastni izračuni

V zadnjem času je v Sloveniji še posebej aktualna obdavčitev dela, saj višina te obdavčitve neposredno vpliva na zaposlovanje in potrošnjo, ki sta ena od temeljnih pokazateljev blaginje v družbi. Delo je obdavčeno z dohodnino, nanj pa se obračunajo še prispevki za socialno varnost, ki jih plačata tako delavec kot delodajalec. Glavnino prispevkov za socialno varnost sestavljata prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevek za zdravstveno zavarovanje. V spodnji tabeli je izračunana višina prispevkov za socialno zavarovanje, akontacija dohodnine, bruto plača, neto plača in skupni strošek delavca za delodajalca, in sicer za minimalno plačo, povprečno plačo in dvakratnik povprečne plače za delavca brez otrok, ki uveljavlja zgolj splošno olajšavo v mesecu januarju 2016.

Tabela 6: Informativni izračun plače za mesec januar 2016

v EUR	minimalna plača	povprečna plača	dvakratnik povprečne plače
BRUTO PLAČA	790,73	1.559,70	3.119,58
DOHODNINA - akontacija	54,52	180,23	588,79
SOCIALNI PRISPEVKI - delavec	174,75	344,71	689,43
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	122,56	241,77	483,53
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	50,29	99,20	198,41
Prispevek za zaposlovanje	1,11	2,18	4,37
Prispevek za starševsko varstvo	0,79	1,56	3,12
NETO PLAČA	561,41	1.034,85	1.841,36
SOCIALNI PRISPEVKI - delodajalec	127,31	251,13	502,25
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	69,98	138,04	276,08
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	51,87	102,32	204,64
Prispevek za zaposlovanje	0,47	0,94	1,87
Prispevek za poškodbe pri delu	4,19	8,27	16,53
Prispevek za starševsko varstvo	0,79	1,56	3,12
SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA	918,04	1.810,92	3.621,83
SOCIALNI PRISPEVKI - delavec in delodajalec	302,06	595,84	1.191,68
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	192,54	379,81	759,61
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	102,16	201,52	403,05

Vir: Informativni izračun na spletni strani Računovodja.com

Pri izračunu, koliko davkov in prispevkov plača delavec, je seveda potrebno upoštevati skupni strošek delodajalca. Skupni strošek delodajalca dejansko predstavlja znesek, ki ga je delavec zaslužil s svojim delom in mu ga je delodajalec pripravljen izplačati. V zaslužek delavca pa se s svojo zakonsko močjo vmeša država in določi, koliko od zasluženega bo delavcu vzela v obliki prispevkov in davkov. Zato so navajanja vlade in sindikatov, da socialni prispevki, ki jih plača delodajalec, niso strošek delavca, navadno zavajanje. V Sloveniji država delavcu, ki uveljavlja zgolj splošno olajšavo, v obliki prispevkov in davkov pri minimalni plači vzame okoli 60 % njegove neto plače, pri povprečni plači je ta odstotek okoli 80 %, pri dvakratniku povprečne plače pa država delavcu vzame že celo neto plačo, ta odstotek pa pri plačah višjih od dvakratnika povprečne plače narašča še bolj progresivno. Ob teh dejstvih je tudi nerazumljivo zavzemanje nekaterih sindikatov za povišanje prispevnih stopenj za socialne prispevke, saj to dejansko pomeni nižjo neto plačo delavca. Ob povišanju prispevnih stopenj skupni stroški delodajalca oziroma zaslužek delavca ostanejo enaki, kar se spremeni je to, da država delavcu vzame več od njegovega zaslužka.

Tabela 7: Letni prispevek delavca za dohodnino in prispevke za pokojninsko ter zdravstveno zavarovanje

v EUR	minimalna plača	povprečna plača	dvakratnik povprečne plače
DOHODNINA - akontacija	654,24	2.162,76	7.065,48
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	2.310,48	4.557,72	9.115,32
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	1.225,92	2.418,24	4.836,60
SKUPAJ	4.190,64	9.138,72	21.017,40

Vir: Lastni izračun

Država na letni ravni delavcu, ki zasluži minimalno plačo, od njegovega zaslužka v obliki davkov in prispevkov za pokojninsko ter zdravstveno zavarovanje vzame 4.190 evrov, pri povprečni plači 9.138 evrov in pri dvakratniku povprečne plače 21.017 evrov. Iz podatkov v tabeli je tudi razvidno, kako visoki so stroški za zdravstveno zavarovanje, kar dokazuje, da so trditve o brezplačnem zdravstvu v Sloveniji navaden mit. V spodnjih tabelah predstavljamo bilanci pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, iz katerih je razvidno, koliko in iz katerih virov pridobita sredstva in za kakšne namene sredstva porabita.

Tabela 8: Bilanca Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

	v EUR	Leto 2 0 1 5
I.	SKUPAJ PRIHODKI	4.984.055.046
	DAVČNI PRIHODKI	3.473.628.461
	NEDAVČNI PRIHODKI	28.749.803
	TRANSFERNI PRIHODKI (državni proračun)	1.481.666.030
II.	SKUPAJ ODHODKI	4.984.055.046
	TEKOČI ODHODKI	34.306.768
	TEKOČI TRANSFERI	4.948.182.359
	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	4.569.688.089
	Transferi za zagotavljanje socialne varnosti	220.591.240
	Pokojnine	4.197.430.135
	Nadomestila plač	151.657.998
	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	376.990.431

Vir: Spletne strani Ministrstva za finance

Tabela 9: Bilanca Zavoda za zdravstveno zavarovanje

	v EUR	Leto 2 0 1 5
I.	SKUPAJ PRIHODKI	2.434.342.707
	DAVČNI PRIHODKI	1.941.757.741
	NEDAVČNI PRIHODKI	50.221.965
	TRANSFERNI PRIHODKI	442.316.060
II.	SKUPAJ ODHODKI	2.429.134.396
	TEKOČI TRANSFERI	2.385.578.409
	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	250.946.202
	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	2.104.738.101
	Tekoči transferi v javne zavode	1.778.718.627
	Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki	323.168.330

Vir: Spletne strani Ministrstva za finance

V Sloveniji so plače delavcev nadpovprečno obremenjene tudi v primerjavi z drugimi evropskimi državami. To dokazuje problematika obdavčitve delavcev migrantov, predvsem tistih, ki delajo v sosednji Avstriji. Po načelu obdavčitve na podlagi svetovnega dohodka so njihove plače obdavčene tudi v Sloveniji. Zaradi izogibanja dvojni obdavčitvi se jim sicer odšteje davek, ki so ga plačali v Avstriji. Ker pa je obdavčitev plač v Avstriji nižja kot v Sloveniji, morajo delavci migranti Sloveniji plačevati visoka davčna doplačila. Avstrija je z davčno reformo, ki velja od 1. 1. 2016, sprejela še ugodnejšo obdavčitev plač z dohodnino, predvsem tistih, ki zaslužijo povprečno plačo, hkrati pa je zvišala dohodnino tistim, ki zaslužijo daleč nadpovprečno. Pri tem je potrebno poudariti, da ima Republika Avstrija sprejet zgornji prag prispevkov (t.i. socialno kapico).

Tabela 10: Primerjava dohodnine Slovenije z izbranimi državami

	Stopnja davka na dohodek fizičnih oseb v (%)	Dohodnina - posebnosti
Avstrija	Prvih 11.000 € AGE: 0 % naslednjih 7.000 €: 25 % naslednjih 13.000 € 35 % naslednjih 29.000 € 42 % naslednjih 30.000 € 48 % naslednjih 910.000 € 50 % nad 1.000.000 € AGE: 55 % (velja do leta 2020)	Progresivna dohodninska lestvica. Posebna davčna stopnja za 13. in 14. plačo: 6 % .
Češka	15	V letih 2013 – 15 dodatni solidarnostni davek (7 %)
Nemčija	Do 8.354 € AGE : 0% 8.355-13.469 €: 14 – 23,97 % ; 13.470 – 52.881 €: 23,97 – 42 % ; 52.882 – 250.730 €: 42 % ; nad 250.730 €: 45% .	Progresivna dohodninska lestvica. Dodatni solidarnostni davek (5,5% od davka na dohodek).
Španija	Do 12.450 € AGE: 20 % . 12.450 – 20.200 € AGE : 2.490 € + 25 % za presežek. 20.200 – 34.000 € AGE: 4.427,50 € + 31 % za presežek. 34.000 – 60.000 € AGE: 8.705,50 € + 39 % za presežek. Nad 60.000 € AGE: 18.845,50 € + 47 % za presežek.	Progresivna dohodninska lestvica (pet razredov).
Slovenija	Do 8.021,34 € AGE: 16 % . 8.021,34 – 18.960,28 € AGE : 1.283,41 € + 27 % za presežek. 18.960,28 – 70.907,20 € AGE: 4.236,92 € + 41 % za presežek. Nad 70.907,20 € AGE: 25.535,16 € + 50 % za presežek.	Progresivna dohodninska lestvica (štiri razrede).

Vir: OECD Tax Database (2014), EuropeanTax Handbook, 2015 in spletne strani Slovenske gospodarske zveze Legenda:, AGE – Annual gross earnings

Tabela 11: Primerjava prispevkov Slovenije z izbranimi državami

	Stopnja prispevka delodajalca (%)	Socialni prispevki delodajalcev - posebnosti	Stopnja prispevka delojemalca (%)	Socialni prispevki - posebnosti
Avstrija	21,63 (21,50)	Različni stopnji za različni kategoriji zaposlenih. Spodnji prag (5.534 € 14MGE). Zgornji prag (65.100 € 14MGE / 4.650 € MGE). Zgornji prag za 13. in 14. plačo: 9.300 €.	17,70 (17,57) Prispevni razredi (od 0 % do 18,06 %).	Različni stopnji za kategoriji zaposlenih. Zgornji prag (63.420 € 14MGE / 4.530 € MGE). Zgornji prag za 13. in 14. plačo: 9.060 €.
Češka	34	Za zdravstveno zavarovanje (9 %) brez zgornjega praga. Zgornji prag za preostalih (25 %) na približno 3.800 € MGE).	11 (13)	Za zdravstveno zavarovanje (4,5%) brez zgornjega praga. Zgornji prag za pokojninsko zavarovanje (6,5%) na približno 3.800 € MGE).
Nemčija	19,28 10,95	Prispevna razreda, višja stopnja (19,28) za delavce z nižjimi prihodki. Zgornji prag (71.400 € AGE)	20,18 10,95	Prispevna razreda, višja stopnja (20,18) za delavce z nižjimi prihodki. Zgornji prag (71.400 € AGE)
Španija	29,90	Minimalna osnova (9.036 € AGE). Zgornji prag (43.164 € AGE). Ni vključen prispevek za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje.	6,35	Minimalna osnova (9.036 € AGE). Zgornji prag (43.164 € AGE).
Slovenija	16,10		22,10	

Vir: OECD Tax Database (2014) in EuropeanTax Handbook, 2015

Legenda: MGE - Monthly gross earnings, AGE – Annual gross earnings

Tabela 12: Primerjava mesečne neto plače med Slovenijo in Avstrijo

V EUR	SLOVENIJA	AVSTRIJA
BRUTO PLAČA	1.559,70	1.559,70
PRISPEVKI DELOJEMALCA	344,71	267,02
DOHODNINA	180,23	59,67
NETO PLAČA	1.034,85	1.236,01

Vir: Informativni izračun na spletni strani Računovodja.com in spletni strani AK.portal

Primerjava med plačo v Sloveniji in Avstriji pokaže, da pri slovenski povprečni mesečni plači (1.559,70 EUR) in uveljavljanju zgolj splošne olajšave, avstrijski delavec dobi mesečno neto plačo višjo za 201,16 evrov kot slovenski delavec. Na letni ravni tako avstrijski delavec pri isti bruto plači zasluži kar 2.413,92 evrov neto več. Razlika nastane pri prispevkih delojemalca, kjer avstrijski delavec mesečno plača 77,69 evra manj kot slovenski delavec (letno 932,28 evrov manj) in predvsem pri dohodnini, kjer avstrijski delavec plača kar 120,56 evrov manj kot slovenski delavec (letno 1.446,72 evrov manj).

Eden temeljnih pokazateljev blaginje v družbi je število zaposlenih ljudi. Na število zaposlenih ljudi pomembno vpliva višina obremenitve dela z davki in prispevki. Število zaposlenih in seveda višina njihovih prihodkov je ključna za zadostne prispevke v pokojninsko in zdravstveno blagajno ter državni proračun, da lahko te blagajne krijejo svoje izdatke. Iz spodnje tabele je razvidno, da je bilo najmanjše število brezposelnih v letu 2008, poleg tega pa je bilo v tem letu tudi najvišje število izdanih delovnih dovoljenj za tujce. Tujci, ki delajo v Sloveniji, ravno tako kot rezidenti plačujejo davke in prispevke iz naslova plač v slovensko zdravstveno in pokojninsko blagajno ter državni proračun. Iz spodnje tabele je razvidno, da je število brezposelnih od leta 2005 do 2008 bistveno upadlo, od leta 2009 do 2013 je število brezposelnih naglo narastlo, v letih 2014 in 2015 pa število brezposelnih stagnira.

Še slabša je situacija na področju izdanih delovnih dovoljenj za tujce, kjer njihovo število od leta 2008 neprestano pada. Gibanje števila brezposelnih in izdanih delovnih dovoljenj za tujce dokazujeta pravilnost in učinkovitost ekonomske politike vlade Janeza Janše ter finančnega ministra dr. Andreja Bajuka, ki je z davčno reformo, katere ključni del je bila postopna ukinitve davka na izplačane plače, dosegla najvišjo zaposlenost v samostojni Sloveniji. Gibanje števila brezposelnih in izdanih delovnih dovoljenj za tujce tudi dokazujeta, da se z davčno razbremenitvijo stroškov dela povečuje zaposlenost v družbi. Res je konec leta 2008 nastopila svetovna gospodarska in finančna kriza, vendar je na naraščanje brezposelnosti imelo največji vpliv poviševanje stroškov dela, predvsem zvišanje minimalne plače in praktično ukinitve revalorizacije dohodninskih olajšav (te se revalorizirajo le, če inflacija preseže 3 %). V letu 2008 je bilo brezposelnih 46.837 ljudi manj kot leta 2015. Poleg tega je bilo izdanih kar 70.491 več delovnih dovoljenj za tujce kot leta 2015. Skupaj je torej imelo delo v Sloveniji leta 2008 kar 117.328 več ljudi kot leta 2015. Če predpostavimo, da so imeli povprečno plačo in da so uveljavljali zgolj splošno dohodninsko olajšavo, potem so vplačali v slovensko pokojninsko in zdravstveno blagajno ter državni proračun v enem letu za kar 1,072 milijarde evrov davkov in prispevkov. Od tega državni proračun 254 milijonov evrov dohodnine, pokojninska blagajna 535 milijonov evrov in zdravstvena blagajna 284 milijonov evrov. Zmanjšanje števila zaposlenih v družbi torej pomembno vpliva na višino proračunskih primanjkljajev od vključno leta 2009 naprej. Pri tem je treba poudariti, da gre praktično izključno za izgubo delovnih mest v gospodarstvu in da stanja zaposlenosti v družbi ni popravilo niti povečalo zaposlovanje javnih uslužbencev, ki so ga izvajale leve vlade, da bi umetno popravile sliko na tem področju.

Tabela 13: Število brezposelnih in izdanih delovnih dovoljenj

leto	število brezposelnih (povprečje leta)	število izdanih delovnih dovoljenj
2005	92.575	34.608
2006	78.303	44.750
2007	68.411	60.648
2008	66.239	85.302
2009	96.672	58.750
2010	110.021	40.688
2011	112.754	27.010
2012	118.061	20.519
2013	124.015	21.033
2014	119.458	17.457
2015	113.076	14.811

Vir: Zavod za zaposlovanje

Vsak državljan oziroma davkoplačevalec se vpraša, kaj za plačane davke in prispevke dobi. Javne dobrine, ki so jih deležni državljani, se določijo v vsakoletnih državnih proračunih. Ker so državni proračuni omejeni, želje in potrebe po javnih izdatkih pa vsako leto naraščajo, države iščejo načine za učinkovitejšo porabo teh sredstev. Moderne in napredne države, ki želijo izboljšati učinkovitost porabe proračunskih sredstev, uvajajo t.i. k rezultatom usmerjen proračun (Performance Budgeting). Bistvo tega pristopa je, da središče zanimanja ni več, kaj se plačuje iz državnega proračuna, ampak kaj je bilo z izvajanjem dejavnosti v resnici proizvedeno in kakšen učinek oziroma kakšno korist je to prineslo družbi. Pozornost je namenjena merjenju delovanja in doseganju vnaprej načrtovanih ciljev po posameznih področjih. K rezultatom usmerjen proračun naj bi pokazal, ali so programi in dejavnosti, ki jih izvaja država, družbi in državljanom prinesli spremembe oziroma pričakovani napredek ter ali se je s tem na kakršen koli način povečala družbena blaginja. Moderne in napredne države uporabljajo za presojo in oceno družbenih koristi in stroškov tako posameznih projektov kot tudi programov tudi t.i. analizo stroškov in koristi (cost-benefit analysis). Prednost te analize je predvsem v tem, da se z njo lahko merijo tudi indirektni, nematerialni učinki. Tako se na primer s to analizo na primeru programa za znižanje nasilja med mladimi poleg direktnih stroškov (nudenje medicinske pomoči, zdravila, stroški posredovanja policije in socialne službe...) merijo tudi indirektni stroški (zmanjšanje kvalitete življenja in možnosti uspeha v življenju, predvsem zaposlitvenih, tako za žrtve kot tudi storilce nasilja...). Na podlagi tega se lahko izračuna, kakšen rezultat bo prinesel vložek, ki ga bo vložila družba v zmanjšanje nasilja med mladimi.

Žal Slovenije ni med naprednimi in modernimi državami, ki pri državnem proračunskem načrtovanju uporabljajo k rezultatom usmerjen proračun ter analizo stroškov in koristi. V obrazložitvah posebnega dela državnega proračuna so sicer opisi politike in programov. Navaja se splošne in specifične cilje ter rezultate, dodana je tudi tabela s kazalniki, izhodiščnimi vrednostmi, ciljnim vrednostmi itd. Vendar pa je vse skupaj, predvsem tabele, pripravljeno zelo splošno, nerazumljivo, nejasno in nepregledno. Zelo pogosto se mešajo cilji in rezultati. Poslanci državnega zbora, ki proračun sprejemajo, ne dobijo nobenih informacij o tem, kakšne rezultate in koristi družbi naj bi določen ukrep prinesel. Kot primer lahko vzamemo ukrep – delovanje ZRSZ (Zavoda RS za zaposlovanje). V obrazložitvi posebnega dela proračuna za leto 2016 je navedeno naslednje:

2611-16-0007 - Delovanje ZRSZ**Opis ukrepa**

V okviru ukrepa se zagotavlja sredstva za izvajanje storitev Zavoda RS za zaposlovanje na področju brezposelnosti in zaposlovanja v skladu z Zakonom o urejanju trga dela in storitev v skladu z zakoni ter predpisi na področju zaposlovanja tujcev, izobraževanja odraslih, itd. Stroški storitev zajemajo sredstva za plače in druge prejemke zaposlenih, sredstva za materialne stroške.

Neposredni učinki**C6935 - Krepitev storitev na trgu dela**

Prispeva k rezultatu: C6934 - Krepitev storitev na trgu dela

Kazalniki

ID	KAZALNIK	VIR	ME	IZH. LETO	IZH. VREDNOST	LETO	Čl. VREDNOST	Des. VREDNOST
I08545	Število zaposlenih po kadrovskem načrtu	št	2016	7,50	2016	799,00	0,00	0,00
					2017	799,00	0,00	0,00

Vhodni kazalniki

ID	VHODNI KAZALNIK	ME	LETO	VREDNOST
IK4133A	Število zaposlenih pri posrednem PU	Število	2016	799,00

Pravne podlage

ID	NAZIV
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela (ZUTD)

Iz opisa tega ukrepa niso razvidne konkretne naloge, ki naj bi jih Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljevanju zavod) opravljal. Nikjer ni navedeno, kakšne cilje si je zastavil zavod, in še manj, kakšne rezultate naj bi dosegal, koliko bodo ti rezultati prispevali k družbeni blaginji, s kakšnimi sredstvi se bodo dosegli in ali je višina koristi, ki jih bo delovanje zavoda prineslo družbi, višja od njegovih stroškov. Naveden je zgolj kazalnik število zaposlenih po kadrovskem načrtu. Kako število zaposlenih na zavodu vpliva na krepitev storitev na trgu dela, pa ni razloženo, seveda pa tudi ni podatkov, kakšne rezultate naj bi zaposleni dosegli in kakšna je bila njihova učinkovitost in uspešnost pri krepitevi storitev na trgu dela. S takimi informacijami in podatki seveda ni možno sprejemati kvalitativnih in utemeljenih odločitev o koristnosti in smiselnosti tega ukrepa oziroma koristnosti pri delovanju zavoda. Ker podatkov v posebnem delu državnega proračuna ni, smo te podatke iskali v letnem poročilu zavoda. Tako je v zadnjem letnem poročilu zavoda za leto 2014 navedeno, da je zavod za svoje delovanje porabil 32,8 milijonov evrov, od tega za stroške zaposlenih 24,3 milijona evrov (podatka o številu zaposlenih v letnem poročilu nismo našli, glede na podatke iz posebnega dela državnega proračuna je bilo zaposlenih 799 oseb), za materialne stroške 6,9 milijona evrov in za investicije 1,3 milijona evrov.

Tabela 14: Odhodki za delovanje Zavoda za zaposlovanje za leti 2013 in 2014

Vrste odhodkov	2013		2014		Indeks 2014/2013
	v EUR	%	v EUR	%	
Stroški dela	24.312.061	74,7	24.340.179	74,8	100,1
Materialni stroški	7.123.064	21,9	6.884.345	21,2	96,6
Odhodki	31.435.125	96,6	31.224.524	95,9	99,3
Investicijska sredstva	1.115.773	3,4	1.325.205	4,1	118,8
Odhodki - Skupaj	32.550.898	100,0	32.549.729	100,0	100,0

Vir: Letno poročilo Zavoda RS za zaposlovanje za leto 2014

V poglavju iz letnega poročila o storitvah zavoda za delodajalce, brezposelne osebe in iskalce zaposlitve je navedeno, da je zavod napotil 101.376 oseb na 44.433 delovnih mest, kjer so delodajalci želeli sodelovanje zavoda (koliko oseb je s posredovanjem zavoda dejansko dobilo zaposlitev, ni navedeno), poleg tega je zavod nudil storitve vseživljenjske karijerne orientacije, rehabilitacijsko svetovanje in zaposlitveno rehabilitacijo invalidov, sodelovanje v omrežju javnih služb za zaposlovanje EURES in večkanalno poslovanje (uporaba eStoritev zavoda za fizične osebe in delodajalce). Ali so te storitve oziroma rezultati zavoda za družbo bili višji, kot so znašali

stroški delovanja zavoda, bi pokazala analiza stroškov in koristi, pri čemer bi potrebovali tudi podatek o številu oseb, ki so dejansko dobile zaposlitev zaradi delovanja oziroma storitev zavoda, kar pa zavod ne razkrije. Tako ostaja odprto vprašanje, ali je za napotitev 101.376 oseb na 44.433 delovnih mest ter za nudenje nekaj izobraževanj in seminarjev brezposelnim osebam, vredno nameniti letno več kot 32 milijonov evrov davkoplačevalskega denarja? Podobna vprašanja se postavljajo tudi pri večini drugih postavk državnega proračuna.

Velika večina državljanov je zelo nezadovoljnih z obsegom in kvaliteto javnih storitev oziroma dobrin. Predlagatelji seje to trdimo na osnovi pogovorov z državljani, to je moč razbrati iz sporočil, ki nam jih pošiljajo in obiskov v poslanskih pisarnah. Ljudje so najbolj nezadovoljni z zdravstvenimi storitvami (na prvem neslavnem mestu je Urgenca v Ljubljani), slabimi cestami, upravno-administrativnimi storitvami, kjer najbolj izstopa več kot desetletno čakanje na spremembo namembnosti zemljišč, šolskim sistemom, ki ne da izobrazbe primerljive s tisto, ki jo dajo šolski sistemi v razvitih državah v tujini in delovanjem pravne države, predvsem sodstva. Dejstvo je, da država ne ustvarja okolja, v katerem bi posameznik lahko uspel. Zato državljani tudi niso pripravljeni plačevati davkov, najbolj perspektivni pa se množično izseljujejo v tujino. Pri tem je zavajajoče navajati, da se Slovenija po izdatkih v javni sektor uvršča v povprečje EU držav. Ni bistveno samo to, koliko se za javni sektor nameni, pač pa tudi to, kako uspešno in učinkovito javni sektor ta sredstva porablja in kakšen obseg ter kvaliteto javnih dobrin oziroma storitev nudi svojim državljanom.

Tabela 15: Primerjalni prikaz izdatkov za zdravstvo in pokojninsko varstvo držav članic EU za leta 2008, 2010 in 2013 v % BDP

07 - ZDRAVSTVO											
RANG	2008			RANG	2010			RANG	2013		
1	Denmark	7,9		1	Denmark	8,6		1	Denmark	8,7	
2	Austria	7,6		2	Austria	8,0		2	Finland	8,4	
3	Ireland	7,5		3	Ireland	7,9		3	Netherlands	8,3	
4	France	7,4		4	France	7,9		4	France	8,1	
5	Portugal	7,2		5	Finland	7,9		5	Belgium	7,9	
6	United Kingdom	7,2		6	Netherlands	7,8		6	Austria	7,9	
7	Belgium	7,1		7	United Kingdom	7,8		7	United Kingdom	7,6	
8	Italy	7,0		8	Belgium	7,6		8	Slovakia	7,5	
9	Slovakia	7,0		9	Slovakia	7,6		9	Norway	7,5	
10	Finland	7,0		10	Czech Republic	7,5		10	Iceland	7,4	
11	Netherlands	6,9		11	Italy	7,4			Euro area (19 countries)	7,3	
	European Union (28 countries)	6,8		12	Norway	7,4		11	Czech Republic	7,3	
	Euro area (19 countries)	6,8			European Union (28 countries)	7,3			European Union (28 countries)	7,2	
12	Norway	6,7			Euro area (19 countries)	7,3		12	Italy	7,2	
13	Czech Republic	6,6		13	Portugal	7,3		13	Ireland	7,1	
14	Sweden	6,6		14	Germany	7,0		14	Germany	7,0	
15	Germany	6,4		15	Lithuania	7,0		15	Sweden	7,0	
16	Greece	6,4		16	Greece	6,8		16	Slovenia	6,9	
17	Croatia	6,3		17	Slovenia	6,8		17	Croatia	6,8	
18	Slovenia	6,1		18	Sweden	6,8		18	Portugal	6,7	
19	Spain	6,0		19	Spain	6,6		19	Spain	6,0	
20	Lithuania	5,6		20	Croatia	6,3		20	Malta	5,7	
21	Malta	5,3		21	Estonia	5,3		21	Lithuania	5,6	
22	Estonia	5,1		22	Malta	5,3		22	Luxembourg	5,3	
23	Poland	5,0		23	Luxembourg	5,1		23	Hungary	5,2	
24	Hungary	4,9		24	Hungary	5,1		24	Estonia	5,1	
25	Luxembourg	4,7		25	Poland	5,0		25	Greece	5,1	
26	Bulgaria	4,5		26	Bulgaria	4,6		26	Bulgaria	4,6	
27	Latvia	4,3		27	Latvia	4,2		27	Poland	4,6	
28	Romania	3,2		28	Romania	3,3		28	Romania	4,0	
29	Cyprus	2,7		29	Cyprus	3,0		29	Latvia	3,6	
30	Switzerland	1,8		30	Switzerland	1,9		30	Cyprus	3,1	
	Iceland	:			Iceland	:		31	Switzerland	2,2	

102 - Pokojninsko varstvo in socialna varnost starejših občanov											
RANG	2008		RANG	2010		RANG	2013				
1	Italy	12,3	1	Greece	13,5	1	Greece	14,4			
2	Greece	12,1	2	Italy	13,3	2	Italy	14,0			
3	France	12,0	3	France	12,9	3	France	13,5			
4	Austria	11,7	4	Austria	12,7	4	Austria	12,9			
5	Sweden	10,3	5	Sweden	11,6	5	Sweden	12,1			
6	Luxembourg	9,9	6	Luxembourg	10,9	6	Finland	12,0			
7	Poland	9,4	7	Portugal	10,5	7	Portugal	11,9			
8	Germany	9,2	8	Finland	10,2	8	Luxembourg	11,4			
9	Portugal	9,1	9	Bulgaria	10,1	9	Slovenia	10,3			
10	Finland	8,5	10	Poland	9,7	10	Bulgaria	9,9			
11	Slovenia	8,3	11	Slovenia	9,6	11	Poland	9,3			
12	Belgium	7,4	12	Germany	9,5	12	Germany	9,1			
13	Hungary	7,4	13	Latvia	8,8	13	Belgium	8,8			
14	United Kingdom	7,4	14	United Kingdom	8,2	14	Spain	8,8			
15	Malta	7,2	15	Belgium	7,9	15	Romania	8,8			
16	Denmark	6,8	16	Malta	7,9	16	United Kingdom	8,6			
17	Estonia	6,3	17	Estonia	7,8	17	Denmark	8,3			
18	Spain	6,3	18	Denmark	7,6	18	Malta	8,3			
19	Croatia	6,3	19	Czech Republic	7,4	19	Hungary	8,0			
20	Switzerland	6,3	20	Spain	7,4	20	Czech Republic	7,9			
21	Czech Republic	6,2	21	Hungary	7,4	21	Latvia	7,5			
22	Bulgaria	6,1	22	Slovakia	7,0	22	Netherlands	6,9			
23	Lithuania	5,8	23	Lithuania	6,5	23	Estonia	6,8			
24	Netherlands	5,5	24	Switzerland	6,5	24	Switzerland	6,7			
25	Slovakia	5,5	25	Netherlands	6,2	25	Slovakia	6,5			
26	Latvia	5,3	26	Croatia	6,1	26	Norway	6,2			
27	Norway	4,7	27	Norway	5,5	27	Croatia	6,1			
28	Cyprus	3,7	28	Cyprus	4,5	28	Lithuania	5,8			
29	Ireland	3,2	29	Ireland	4,2	29	Cyprus	5,4			
	Romania	:		Romania	:	30	Ireland	4,1			
	Iceland	:		Iceland	:	31	Iceland	2,5			

Vir: Spletne strani MF

Tabela 16: Primerjava izdatkov po funkcionalni klasifikaciji med Slovenijo in Avstrijo po metodologiji COFOG za leto 2014 v % BDP

v % BDP	SLOVENIJA	AVSTRIJA
Javna uprava	7,5	6,9
Obramba in zaščita	0,9	0,6
Javni red in varnost	1,6	1,3
Financiranje gospodarskih dejavnosti	5,7	7,4
Varstvo okolja	1,0	0,5
Stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj	0,9	0,4
Zdravstvo	6,6	7,9
Rekreacija, kultura in dejavnost neprofitnih organizacij	1,7	0,9
Izobraževanje	5,9	5,0
Socialna varnost	18,0	21,7
SKUPAJ	49,8	52,7

Vir: Eurostat

Razmišljanje državljanov je kratko, jedrnat in tudi malo robato povzel Matija Okorn, izredno uspešen režiser, ki dela na Poljskem, ko je dejal: *Zakaj bi delal 20 ur na dan, sedem dni v tednu, 365 dni v letu, na koncu pa bi mi nesposobni slovenski politiki pobrali moj trdo prigarani denar in ga potem zafučkali oziroma ukradli!* Dokler ne bo vlada davkoplačevalcem jasno povedala, kaj in koliko dobijo za plačane davke, do takrat davčna kultura v Sloveniji ne bo na takšni stopnji, kot je v skandinavskih državah. Predpogoj za to je uvedba k rezultatom usmerjenega državnega proračuna in uporaba orodij, kot je analiza stroškov in koristi pri načrtovanju proračunov. Za izboljšanje davčne kulture je napačna pot ustrahovanje državljanov, ki jo vlada Mira Cerarja in koalicijske stranke, Stranka Modernega Centra, Demokratična stranka upokojenecev Slovenije in Socialni demokrati, izvajajo z uvajanjem nesorazmernih glob in agresivnimi davčnim nadzori, pred katerimi niso varni niti otroci v vrtcih in šolah (primer šolskih bazarjev).

II. Predlog priporočila za odločanje na seji DZ

Državnemu zboru predlagamo sprejem naslednjega **priporočila**:

1. Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da do naslednjega predloga državnega proračuna oziroma rebalansa proračuna uvede k rezultatom usmerjen proračun in orodja, kot je analiza stroškov in koristi ter s tem jasno in konkretno prikaže, katere javne dobrine, v kolikšnem obsegu in kakšni kvaliteti bo državljanom omogočila za njihove plačane davke in prispevke ter kakšne rezultate oziroma korist bo to prineslo družbi.
2. Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da v roku 90 dni od sprejetja tega sklepa pripravi poročilo porabe davčnih prihodkov po letih in sicer od vključno leta 2012 do vključno leta 2015.

Obrazložitev:

Dejstvo je, da imamo v Sloveniji zelo visoke davčne obremenitve, predvsem na delo, po drugi strani pa je uspešnost in učinkovitost javnega sektorja oziroma obseg in kvaliteta javnih dobrin, ki jih nudi državljanom za njihove plačane davke ter prispevke, zelo nizka in slaba. Da se to stanje izboljša je predpogoj uvedba učinkovitih orodij za načrtovanje in porabo javnih sredstev, kot sta k rezultatom usmerjen proračun in analiza stroškov in koristi javnih programov ter projektov. Priporoča se tudi, da vlada pripravi poročilo porabe davčnih prihodkov.

III. Predlagamo, da se na sejo Državnega zbora povabi:

- predsednika Vlade Republike Slovenije,
- ministra za finance,
- ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- ministrico za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Priloga:

- podpisi poslank in poslancev:

- Jože Tanko
- Anja Bah Žibert
- Franc Breznik
- Nada Brinovšek
- Andrej Čuš
- Jelka Godec
- dr. Vinko Gorenak

- mag. Branko Grims
- Eva Irgl
- Janez Janša
- Danijel Krivec
- Zvonko Lah
- Suzana Lep Šimenko
- Tomaž Lisec
- mag. Anže Logar
- Žan Mahnič
- Bojan Podkrajšek
- mag. Marko Pogačnik
- Marijan Pojbič
- mag. Andrej Šircelj
- Ljubo Žnidar
- mag. Matej Tonin
- Ljudmila Novak
- Jožef Horvat
- Iva Dimic
- Jernej Vrtovec
- Roberto Battelli
- dr. László Göncz